Ч. 81 Неділя 11 (23) цьвітня 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Акция угодова в Тироли. — Знов проект закона язикового. — Страх на Американців.)

Показує ся, що переговори, які від якогось часу вів пос. Катрайн з Італїянцями, не позістали таки зовсїм без успіху. Віденьскі ґазети доносять именно, що нїмецкий клюб тирольских послів соймових именував своїх делеґатів на збори італїяньских послів, які мають відбути ся в Триденті. З Інсбрука знов доносять, що там мають відбути ся в слїдуючім тиждни переговори нїмецких мужів довіря з італїяньскими. В переговорах тих возьме участь 7 консервативних і чотирох лїберальних Нїмців та 4 італїяньских послів. Коли би удало ся довести до порозуміня, то італїяньскі посли взяли би участь вже в сїй сесиї тирольского сойму. Tirol. Stim. доносять, що правительство буде підпирати дальший розвій сеї справи і що оно єсть дуже прихильне предложеням др. Катрайна. — Коли би дїйство межи Нїмцями а Італїянцями завели ся бодай переговори в справі якогось порозуміня, то був то вже другий край — першим єсть Морава — де народи самі старають ся порозуміти ся з собою.

Narod. Listy доносять, що мимо всяких заперечень, має бути виданий закон язиковий на основі §. 14. Проєкт до того закона виготовив шеф секциї Штуммер, а головною его основою єсть установлене пяти округів, а то: чисто нїмецкий і чисто ческий, переважно нїмецкий і переважно ческий, наконець округ мішаний. В обох одноязикових округах має бути язиком урядовим лиш один язик, отже в нїмецкім нїмецкий, в ческім ческий. Однакож при кождій власти має бути установлений один урядник знаючий також і другий краєвий язик, а то для особистого порозуміваня ся з представителями другої народности і для веденя кореспонденциї в другім язицї. В округах переважно одноязикових, в котрих в засадї урядоване має відбувати ся в однім язицї, має бути установлене більше число урядників, знаючих оба краєві язики. Число тих урядників має бути унормоване відповідно до меншости в данім окрузї. Наконець в округах мішаних, до котрих була би зачислена також Прага, урядоване має ся відбувати в обох язиках. Двоязиковим має бути признаний такий округ, в котрім меншість народна виносить 25 процент людности. — Згадана молодоческа ґазета єсть сему проєктови рішучо противна.

На Американців пішов страх. З Таґалями на Филипинах не жарти. Ґенерал Лявтон, що загнав ся був за повстанцями в глубину острова Люцон, був змушений опустити занятих вісїм позиций і вертати до Манїлї. Він удавав, що робить то длятого, бо головнокомандуючий ґен. Отіс его відкликав. Тимчасом правдива причина була та, що він не міг оперти ся Таґалям. Отже в тій порі, коли він вертав з своїм войском назад до Манїлї одна его кольона зложена з 140 офіцирів і відповідного числа рядових дістала ся в засїдку Таґалів; місцеві провідники повели Американців в сторону межи Лягуна де Бай і Балер і тут цїла кольона дістала ся в неволю до Таґалів. Вість та зробила в цїлій Америцї дуже пригноблююче враженє, тим більше що ґен. Лявтон, як кажуть, мав до розпорядимости 40.000 войска. Тепер він каже, що перейшов би через цїлий острів, коли би мав 100.000 людий. Отже по так довгім часї і по многих битвах не дістали Американцї в свої руки навіть найблизшої окрестности коло Манїлї. Переполох став ще більший, коли від адмірала Дюї наспіла депеша, що так само на всхіднім побережу коло місцевости Палер, дістав ся відділ американьского войска також в засїдку Таґалів, котрі Американців по части вистріляли, по части взяли до неволї. О сих поражках повідомлено президента Мек Кінлія, а той скликав зараз раду ґенералів. Зачувати, також що охотники американьскі не хотять вже іти на Филипини, хоч правительство обіцює дати їм подвійну платню.

Новинки.

Львів дня 22-го цьвітня 1899.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеграфів зізволила на заміну службових місць почтовим офіциялам Кар. Антоневичеви з Кракова і Йос. Ґензбі зі Львова.

— **Є. Е. п. Президент висшого суду краєвого** у Львові др. Александер Тхоржеицкий повернув з візитациї буковиньских судів і обіймив урядоване.

— **Конференция директорів середних шкіл** збере ся дня 24 с. м. в ґімназиї Франца Иосифа у Львові. Проводити буде віцепрезидент ради шкільної краєвої др. Бобжиньский, а возьме в нїй участь около 40 осіб, именно директори і два управителї шкіл. Програма обіймає отсих пять точок: 1) О шкільнім надзорі, 2) о максимальнім числї учеників, 3) о шкільних касах щадничих, 4) о відношеню господаря кляси до директора, 5) о кандидатах на учителїв.

В сам час.

З нїмецкого — Т. Шмідта.

I.

— Смачного, пане секретарю!

З тими словами ставить на стіл Пфлїґер, мій одинокий служачий на стациї Льоксберґ, принесену для мене о означеній порі вечером склянку пива з противлежної гостинницї „Під лебедем".

— Дякую, Пфлїґер.

Позаяк я як раз записав послїдну депешу до книжки, і міг надіяти ся, що тепер настане мала перерва в апаратї, то вхопив з правдивою жадобою за склянку того хорошого напитку, що его колись винайшов фляманьский король для добра жаждучої людскости.

Алеж бо й роботу я мав; слава Богу, що вже минула. Таке весїле, як нинїшнє, де в місци є телеґрафічна стация і лише один урядник в службі, то не радість і не забава. Більше як пятьдесять телеґрам відобрав я між першою а пятою годиною по полудни для „молодої пари в Льоксберзї" — асесора Тайтшера і его жінки — та вислав їх на місце призначеня. Але крім того мав я в тім часї ще з десяток инших депеш, вправдї не весїльних, але все таки пильних, що їх треба було конче зараз виекспедиювати.

Мій служачий, що мав о много лекшу задачу, бо всї ті телеґрами відніс за пятьма разами, впевнював мене усьміхаючись, що хотів би, аби таке весїле, як нинї, відбувало ся кождого дня в Льоксберзї. При тім мав таке щасливе лице, як той, що дістане несподївано яку спадщину.

То бажане щасливого слуги трохи мене роздратувало, мої нерви були від напруженої працї так роздразнені, що я воркнув на него з гнївом:

— Забирайте ся звідси!

Пфлїґер зміркував звідки вітер віє, бо вхопив чим скорше порожну вже фляшку і скрив ся з нею за дверми.

Впрочім був то порядний і честний чоловік, і я рад був, як зарабляв, розносячи телеґрами, але він мав ту погану навичку, що деколи любив втрутити свій ніс, де не треба. Однако як я трохи голоснїйше на него крикнув, то зараз замикав ся его балакливий рот, але хиба лиш на те, щоби по хвили почати знов воркотїти і з собою говорити.

Дивно. — Коли я так сиджу, шумлять менї все ще в голові желаня для молодої пари. — Того иншим часом, в часї перерви між пятою а шестою нїколи не бувало. Телеґрафічний урядник, що вже двайцять лїт служить, глухий на всьо, що апарат подає не для него. Сидить тихо, без чувства, байдужно коло апарату, між тим, як дротом перебігає яка важна державна депеша, або вість о якім нагле відкритім злочинї. Один рух руки — вузкий пасок паперу відвиває ся і можнаб може дізнати ся о подїї, що цїлим сьвітом потрясе — а телеґрафічний урядник і пальцем не рушить, аби провідати тайну, що других людий незвичайно цїкавилоб.

Тепер пригадував я собі і на моє власне весїле, та на телеґрами від приятелїв і знакомих. Зміст тих всїх телеґрам вже давно вилетїв з моєї голови, лиш одна одинока полишила ся в моїй памяти, а то депеша від приятеля Штарґайма.

Той час, коли я з скоростию вісїмнайцятьлїтного молодця кидав ся до апарату, скоро лиш дві стациї в собою розмовляли, вже давно минув. Вічне клапанє машини убиває і найсильнїйші нерви і лиш слух полишає ся ненарушений, або радше, заостриє ся так дуже, що найбільша часть телеґрафічних урядників, коли не надто скоро телеґрафує ся, може легко зрозуміти депешу з самого слуху.

Остаточно мовчить апарат — але нї, знов хтось пукає. — Що то? — звістне менї імя — Штрікель.... Поволи слухаю адреси перебігаючої телеґрами. Гм, то щось цікавого для мене — таж то торговельна фірма, при котрій мій приятель Штрікель єсть аґентом. — Дїйстно.... Ось і цїла депеша: „Братя Штрікель в К. — Прошу сейчас телеґрафічним переказом прислати на мою адресу девятьсот марок, готель „під коропою" в В. — Ага, то мій старий приятель Штарґайм тут в околи-

— **Новий розклад їзди** на державних зелізницях входить в житє з днем 1 мая с. р. Для шляху Львів-Чернівці-Іцкани ріжнить ся він від дотеперішного о стілько, що заводить блискавичний поїзд, получене Всходу з Берлином. Той поїзд буде виходити зі Львова о годині 2-ій мін. 36 по півночи, а до Львова буде приїздити о год. 12-ій мін. 30 в ночи після зелізничого годинника.

— **Осторога.** Торговельно-промислова палата у Львові оповіщує: В Атинах засновано під назвою Société des Musées commerciaux d'Orient E. V. Bronnaire et Cie. підприємство, що після розсиланих проспектів має на цїли підпирати грецку вивозову і довозову торговлю і що послугує ся досить хитрою реклямою. Після урядових інформаций, стоять за тим підприємством спекулянти, що не мають нї капіталу нї відповідних личних спосібностий, а наведені в письмах тих спекулянтів дати, просто видумані, в наслідок чого остерігає ся наші купецкі і промислові круги перед навязанем яких небудь зносин з тим підприємством.

— **Віче рукодільників і промисловців** відбуло ся в Ярославі на днях 18-го і 19-го цьвітня. Ухвалено там між иншим, утворити постійний комітет екзекутивний віча і домагати ся осібних рукодільних палат та реформи палат торговельних і промислових. Рішено домагати ся знесення приписів промислового закона для деякого рукодільництва і судів промислових та вибрано осібну комісию, котра має осущити ті домагання. Раджено над неправною конкуренциєю в доставах правительственних і войскових. Дальше ухвалено домагати ся скликаня краєвої анкети для виготовлення новелї до промислового закона, щоби сьвідоцтва уздібнення вимагано навіть від фабрикантів і підприємців та утворення постійної орґанїзациї для підпираня інтересів рукодїльничого стану. Згоджено ся на се, що войскові достави належить поручати рукодільникам безпосередно, а не всяким підприємцям і гандлярам. Ухвалено надто, що для всїх відділів войск, рекрутованих в данім краю, мають виконувати доставу рукодільники лише сего краю. Запала також ухвала, старати ся у правительства о інституцию забезпечення майстрів на старість і на случай недуги. Є то друге з ряду віче того рода. Слідуюче віче порішено скликати до Тарнова.

— **В Морозовичах,** самбірского повіта відбули ся дня 17 цьвітня с. р. вибори ради громадскої. Від р. 1891 був там війтом Іван Михас, радикал знаний з виступів на вічах і з дописий в радикальних дневниках. Перед сими виборами „противрадикальний комітет виборчий“ морозовицкий напечатав в Самборі против Михаса і его вибору обширне письмо п. з.: „Радикальний війт“, підписане шістьома господарями. При виборах Михас цїлком перепав.

— **З брідскої ґімназиї** виключено двох учеників за обманьство. Ще тамтого року замовило собі двох учеників VI. кл. в якімсь містї в Чехії чи в Німеччині три цитри на чуже назвище, якого в Бродах зовсїм нема. Фабрикант прислав замовлений товар без грошевої посліплати, на слово, а листонос доручив его ученикови. З часом фабрикант зачав допоминати ся о гроші на почті, а що листонос не памятав, кому віддав цитри, мусів сам за них заплатити. Остаточно цїла штучка вийшла на яву, ученик признав ся до підпису рецепису і наслїдок був такий, що дирекция видалила з ґімназиї двох виновників.

— **Отроєнє.** В Тернополи жид Арон Кепель з жінкою найли ся минулої суботи т. зв. цімесу, страви з ріжних ярин, і зачали божеволїти. Прикликані лїкарі ствердили отроєне шалїєм, рослиною, як звістно, подібною до петрушки. Завдяки усильній лїкарскій помочи обоє 80-лїтнї старушки прийшли до здоровля.

— **Спадщина бр. Гіршової** виносить 620 міліонів франків. З оголошеного завіщаня виходить, що померша оставила отсї записи: маґістратови міста Відня на добродійні цїли 200.000 фр., жидівскій громаді віроісповідній 100.000 фр., а фонд зелізний „фондациї цїсарского ювилея ім. баронової Кляри Гірш для споматання хлопців і дівчат в Австриї“ одержав в додатку капітал 2 міліони франків. Побільшено також фондацию бар. Гірша на школи народні в Галичині. „Фондация цїсарского ювилея бар. Гірша на цїли добродійні“ одержали 1,500.000 фр. з призначеннем, щоби сей капітал додано до фонду зелізного, а доходи з него обертано на звичайні статутом означені запомоги, особливо для Галичини.

— **Оповістка.** В ночи з 11 на 12 с. м. (з вівтірка на середу) викрадено менї пару кобил враз з візком. Старша мала 14 лїт, 16 міри, ясно-каштановата з білим півмісяцем на чолї, на ліве око сліпа, на однїй задній нозї над копитом трохи білого. Друга 3-лїтна, тої самої високости, каштанка без знаків. Візок на спосіб угорского, малий, плетений, вишнево-мальований, для фірмана до сидження на переді примоцована дошка. Приловившому дам одвітну нагороду. — *Йоан Зл. Отто* парох в Лишни, почта Дрогобич.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Слухайте ради, читайте все, учіть ся, але самі собі помагайте, бо то ще найлїпша і найпевнїйша поміч!

— Хороба господарска і як еї лїчити. Яких людий найбільше на сьвітї? Докторів від хороби; бо що чоловік то доктор. Спробуйте і скажіть кому, що вас се або то болить, а він вам зараз подасть на то раду. А нехай вам хто скаже, що він слабий, то ви певно так само будете ему зараз радити. А котрогож доктора слухати, коли тих докторів так богато? Того, котрий щиро і совістно бере ся лїчити недужого — а то зараз можна пізнати — і котрий уміє пізнати ся на хоробі — а то також можна зараз пізнати, бо такий доктор як стане вимацувати та випитувати хорого, то все буде вгадувати, де его болить, як болить, коли болить і т. д. Коли чоловік хорий, то треба ему давати раду; щоби же хорому дати добру раду, треба пізнати ся на недузї і знати докладно еї причини. Коли есть богато причин, то скоро лиш усунути одну, хорому стане зараз лекше; тогди вже й лекше усувати і другі причини. Але остаточно хорий мусить таки сам собі помагати, значить ся мусить бодай так робити, як ему доктор порадить і приймати лїк. Ну, скажете, то все добре, але що то за якась хороба, тота хороба господарска і по чім еї пізнати? Хороба господарска — то нужда господарска або економічна а еї у нас пізнати тепер найлїпше по тім, що вже прийшло до горячки, що настала горячка еміґрацийна. Хороба господарска, то хороба дуже скомплїкована, бо має дуже богато причин, так богато, що, як то кажуть, не списав би їх і на воловій шкірі. Причиною нужди економічної есть кажуть: брак землї, високі податки, загальне задовжене, брак капіталу і дешевого кредиту, брак зарібку, брак просьвіти і фахового образованя, невзгодини політичні і суспільні і т. д. Тих причин як кажемо есть дуже богато, але хто хоче недужому давати якусь раду то не буде его питати: Від чого ти занедужав? — але: Де тебе болить? А горячка еміґрацийна, поминувши еї безпосередні причини, показує нам найлїпше де болить наших господарів: не ма — кажуть — землї, нема на чім робити, нема з чого

ци. — Тепер ще підпис.... справдї „Штаргайм“. Ну, то завтра рано може й до мене загляне веселий „вуйко“.

Як я вже згадав, був Штаргайм моїм приятелем ще з давних лїт, разом сиділи ми на тій самій лавці в ґімназиї, разом пересиділи не одну годину в шкільнім арештї. Я став відтак телеґрафістом, а він кинув ся на купецтво. Его вічна спрага спонукала его вкінци стати подорожуючим аґентом вина. Смостійної торговлї, мимо своїх сорок лїт віку, не хотів отвирати; їзда, казав, подобає ся ему найлїпше. І до женщин не залицяв ся вже, бо его ніс набрав з часом якоїсь непевної темночервоної краски. Імовірно походила та краска від фуксини примішаної до ріжних родів вина, які він мусїв „пробовати“ або „винюхувати“ їх „цьвіт“. Він доказував, що лиш „пробовав“. При тім мусїв за далеко втикати ніс до скляпки.

— Прошу!

— Добрий вечер, старий друже!

— Ади! Штаргайм, а ти звідки вже тепер взяв ся? — За вовка помовка, а він за дверми.

Ми дружно привитали ся і Штаргайм усьміхнений і веселий опустив ся на крісло, що під его тягаром сильно заскрипїло.

— Скажиж менї Фріце — так називає ся мій приятель — ти телеґрафом приїхав? Лише що читав я депешу від тебе з В. до твоєї фірми в К. — а ти вже залетів пять миль дальше аж до Льоксберґа, аби людям крутити голови захвалюванем твого вина.

— Що — депеша від мене до моєї горговельної фірми? То не може бути, ти милиш ся! — відповів здивований Фріц.

— Нї, не милю ся, певна річ.

— Ех, не жартуй — відозвав ся приятель вже гнївно — я нинї не був у В.

— Ну, то хиба маєш іменника. Як би ти умів читати телеґрафічне письмо, то перечитав би ось тут на тім паску паперу цїлу твою депешу.

— Того вже трохи за богато — крикнув приятель роздражнений і зірвав ся з крісла. — Що там стоїть на тім папері?

— Зараз тобі перечитаю — відповів я — Отже: — „Братя Штрікель в К. — Прошу сейчас телеґрафічним перекавом прислати на мою адресу девятьсок марок, готель „під короною“ в В. — Штаргайм.“ — А що на то скажеш, га?

— Гм, то дивна річ! Спитай-но в В. що то має значити. Може то який обманець; дуже легка річ, бо я в тутешній околици добре знаний.

Питаю я товариша в В. о надану телеґраму до К. Відповідь звучить:

— Якийсь пан, що назвав себе Штаргаймом, подорожуючим аґентом фірми братів Штрікель і Спілки в К., приніс сюди сю телеґраму і надав еї.

На моє дальше питане „чи той пан при надаваню телеґрами виліґітимував ся“, відповідає товариш з В.: „Хотів показувати леґітимацию, але я сказав ему, що то тепер непотрібне, хиба аж прийде телеґрафічний переказ і він буде відбирати гроші“.

Ті відповіди передаю приятелеви.

— Що? — кричить Фріц — той драб хотів ще до того леґітимувати ся! А то красна історія, леґітимувати ся за Фріца Штаргайма..- О го! вже маю! Ах, який я осел!

— При тих словах робить Фріц дійстно незвичайно дурне лице, так що я помимо поважної хвилї мушу сьміяти ся.

— Що тобі стало ся

— Так, гм — а спитай ще твого товариша в В, як там той виглядав — відповідає приятель

— Добре! — Мр“ (містер — уживане слово в розмовах телеґрафічних урядників між собою) — а як виглядав надавець тої телеграми? — питаю тепер в В. Віддтак відчитую приятелеви слідуючу відповідь з паска паперу:

— Надавець телеґрами виглядає дуже елеґантно, має чорну бороду і вус, високий, говорить шлезким або саским нарічем, як сказано, видко по нїм, що то торговельний аґент....

— „А не має червоного носа“? — перебиваю товаришеви.

„Нї, не має“ — гласить відповідь.

— Чуєш, Фріце, бракує найважнїйшої познаки, червоного носа, отже то не може бути Фріц Штаргайм — говорю до приятеля, що розярений бігає по комнатї.

— Дай спокій з тим червоним носом — верещить вже приятель до мене. — Жартуй собі з чого иншого, а не з мого носа; менї тепер цїлком не до жартів..., Ех, я сам себе бив би — кричить Фріц в розпуцї.

— А щож ти такого відкрив?

— Нема, нема еї!

— Чого нема?

— Моєї книжочки з леґітимацийною картою — Той драб в В. то обманець, що хоче використати нашу ранїшну розмову, аби виманити гроші від моєї фірми.

— Тепер розумію. Який же ти неосторожний, що зраджуєш тайни твоєї фірми. Ти певне ему сказав, що гадаєш зажадати гроший від твоєї фірми.

— Ах, на жаль сказав — признає ся приятель і дивить ся безрадно довкола.

потягнути, нема чим дітий обділити, отже треба там іти, де буде більше землї (а попри то може ще й инші вигоди, але головна річ земля). Се була би ще річ зрозуміла, як би до Америки вибирали ся люди, котрі мають дійстно дуже мало землї. Але бо ідуть і такі, що мають 10, 20 або й 30 моргів, а ті, що лишають ся на таких самих ґрунтах дома, нарікають так само, як ті, що вийшли, та лиш може обставини не дали піти з другими. Яка сему причина? Придивім ся тій хоробі господарскій близше. В Чехах, в горішній або долїшній Австриї, коли селянин має 30 до 40 моргів землї, то він супротив рашого пан, хоч називає себе так само як і наш селянином (хлопом — Bauer); наш селянин гогов би єго цїлувати в руку. А треба ще й то знати, що земля часто буває там гірша як у нас. В чім же тут причина? — В способі роботи коло землї. Всюди инде веде ся інтензивна господарка рільна, значить ся, господарі стараютъ ся о скілько можна з малого кусника землї видобути як найбільші зиски при помочи збільшеної і уліпшеної роботи та більшого капіталу; наші господарі держать ся все ще старосьвітского способу, уміють господарити лиш екстензивно, значить ся тогди, коли мають богато землї; як їм тої не стає, то они пропали. Отсе одна із найважнїйших причин, длячого наші господарі так підупали економічно. Як би їх можна научити працювати інтензивно на малім ґрунтї, то можна би усунути одну з причин економічної нужди. Тим був би зроблений початок до вилїченя їх з хороби господарскої.

— Ростини важні для кухнї. Як господар в поли так господиня в городі має богато способів, котрими може або заспокоювати домашні потреби або обертати на продаж і складати на свою руку придбані грошики. Господар нехай складає собі а господиня собі, обоє же спільно для цїлої родини. Отже господиня може мати великий хосен з тих ростин, що потрібні для кухнї до всїлякої приправи; одні з них може ужити дома для себе, другі може продавати. Таким ростинам треба визначити в городі окремий кутик і пильно їх доглядати. До таких ростин належать: Майоран (лебідик або материска Origanum vulgare) уживає ся до ковбас, на соси і т. п.; напар з него (гербата) дуже добрий на кашель. Сїє ся в цьвітни: перед самим цвитем стинає ся на 6 центим. понад землею і вязаночки вїшає ся під стріху щоби висхли. — Чебричок (Satureja hortensis), уживане котрого єсть загально звістне. Сїє ся також в цьвітни просто на грядку. — Кріп, приправа до квашених огірків, молоденький на соси, до лободи і шпінату, до робленя вірменьского хуруту. — Копрій уживає ся так само. — Петрушка, сїє ся вже в марті, уживає ся як звістно на закришку до всїляких страв, начинок і т. п. На зиму сушить ся і листє і коріне. Найлїпше сїяти такі роди петрушки, котрих і листє і коріне можна уживати; до таких належить н. пр. ерфуртска петрушка. — Естраґон (рід полину Artemisia dracunculus, походить із Сибіри); уживає ся особливо за приправу до квашених огірків і до робленя знаменитого естраґонового оцту. З насіня не можна виводити, лиш пересаджувати в корчика відорвавши часть з коріня. Найлїпше розсаджувати в цьвітни або серпни. — Перцюга або паприка; зелений сьвіжий і висушений червоний овоч ростини служить за пекучу приправу. Зеленої перцюги дають до огірочків в оцтї (корнїшонів) і квашених огірків. Сушену червону перцюгу меле ся на муку і уживає ся за приправу до всїляких душених (ґуляш) і до робленя паприкованої солонини. Мелену перцюгу продають по склепах. — Томати або помідори, овочів їх уживають на зупи і соси; на торзї їх дуже радо купують.

— Стїни забезпечити від вохкости можна слїдуючим способом: 1) Мішає ся 93 частий мілко потовченої цеглн, 7) частий ґлейти (гончарскої поливи) та розроблює ся з достаточною скількостию льнянного олію на тїсто, котрим вимащує ся осушену наперед стїну. По 3 до 4 днях та маса засихає на стїні і вже не перепускає вохкости. — 2) Зриває ся старий тинк зі стїни і робить ся новий з цементу, чистого (митого) піску і мілко потовченого і пересїяного вугля з дерева, котрого треба дати бодай $1/4$ або $1/2$ всеї мішанини. Сим тинком обкидає ся стїну а коли висхне, затинковує ся з верха звичайним тинком.

Переписка господарска.

М. Л. в Іспасї: До висшої школи рільничої можна бути принятим або на основі сьвідоцтва матури, або по довголїтній практицї, або треба робити вступний іспит. Для Вас лишають ся оба послїдні способи. Чи Вас приймуть на тій основі, що Ви господарите від давна на своїм господарстві — се буде мабуть зависїти від ухвали збору професорів. При вступнім іспитї головно треба знати науки природні, фізику, хемію і математику. Наука тревае три роки. Хто хоче бути вільним від оплати шкільної або одержати стипендию, мусить здавати кольоквія. Крім того треба здавати іспити з поодиноких наук і при кінци третого року головний іспит. Скоро рефлектуєте на Румунію, то очевидно лїпше би Вам вступити до черновецкої школи. Які там услівя, того не знаємо. Найлїпше напишіть до дирекциї тої школи, залучіть марку і просїть о присланє Vorschriften über Aufnahme in die landwirthschaftl. Schule in Czernowitz. — О висший школї торговельний годї і говорити, бо навіть не знати, чи она ще сего року або й в слїдуючім буде отворена. Впрочім така висша школа може мати найбільше значінє лиш для купецких синів. Для всїх инших іменно у нас більше значить сама практика.

Не знаючий: I) Тепло-плинну масть городничу робить ся в той спосіб, що бере ся: 76·5 ґр. соснової живиці, 10 ґр. чорної смоли, 3 ґр. лою, 5 ґр. воску, 5 ґр. житної муки і 0·5 ґр. червоного окру. Насамперед топить ся осторожно живицю, смолу, віск і лій, відтак додає ся муки, а наконець окру і мішає ся добре, а коли простигне, робить ся з тої мішанини груду, котру переховує ся до ужитку. За кождий раз відлупує ся тілько, кілько потреба і топить ся до ужитку.

П. Ліщ. в Крех.: Подана адреса була о стілько хибна, що послїдна почта Стрілиска, а не Підкамінь к. Рогатина.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Курс рибацкий відбуде ся в Кракові в днях 15, 16, 17 і 18 мая с. р. Зголошеня приймає інспектор краєвого рибацтва п. Z. Fiszer в Кракові, ul. Stachowskiego, l. 88.

— Прилад до чищеня вилок, дуже простий а добрий, придумано за границею ось такий: Подумайте собі грубий нікльований дріт, скручений заточковато (спірально) і прибитий на дощинцї з ручкою. На той дріт кладе ся мягку шкірку і притискає ся еї валками до дротяної заточки. Зубцї вилок труть ся тогди при посуваню об шкірку на заточцї і чистять ся. Оттак придумають нераз люди дуже просту річ і заробляють на нїй гроші.

Цїна збіжа: Відень 20 цьвітня: Пшениця 9.00—10.30; жито 7.50—7.80; ячмінь 6.80—9.00; овес 6.15—6.95. — Тернопіль 15 цьвітня: пшениця 8.80—8.90; жито 6.80—6.90; ячмінь 5.50—5.70; овес 5.90—6.00; кукуруза (стара) 6.00—6.20; гречка 6.55—6.60. — Чернівцї 20. марта: Пшениця 8.60—8.70; жито 6.90—7.60; ячмінь (броварний) 6.00—6.50; овес 5.70—5.90; ріпак 00.00—00.00; кукуруза 0.00—0·00 — Будапешт 20 цьвітня: Пшениця 9.50—9.95; жито 7.00—7.30; ячмінь 0.00—0.00, овес 5.80—6.15. Цїна за 100 кільо. — Горох галицкий платять у Віднн по 9—11.50. — Сїмя конопельне в Терноноли по 10.15—10.50 зр.

— Ти мусїв вже „попробовати“ кілька родів вин, коли так виговорив ся?

— Нї, нї, друже, я був цїлком тверезий, вір менї....

— То сїдай і розповідж менї спокійно цїлу річ; імовірно удасть ся ще спинити виплату гроший обманцеви.

Приятель оповідає відтак таке:

— Нинї передполуднем був я в дорозї до В. В Кольдорфі стрітив я чоловіка — після опису урядника в В. то той самий, що надавав депешу — і він представив ся менї як подорожуючий аґент такий і такий — я вже забув назвище. Отже той чоловік їхав зі мною аж майже до В., де мав намір переночувати. В дорозї оповідав менї щиро деякі річи о своїй торговли і я дав ся підійти та сказав єму дещо о моїй фірмі в К., як ідо наш інтерес і т. пн. Між иншим довідавсь він від мене, що я з дороги часто телеґрафую по гроші, та що завтра рано буду мусїв зажадати 800 до 1000 марок на закупна вина в В.

— Який ти неосторожний — замітив я здивований.

— На жаль, правда — але слухай дальше: Перед В. розлучились ми, бо я хотїв ще поступити сюди, аби полагодити скоро інтереси з тутешними купцями. Отже той мантій хотїв очевидно скористати з нагоди і виматити від фірми 900 марок, ще заки я приїду до В.

— Але як він прийшов до твоєї леґітимацийної карти?

— Цїлком просто. По дорозї вступили ми до одної гостинници і там він украв еї. Тепер вже знаю, як то зробив. Я хотїв заплатити, але що господаря не було в гостинници то я вийшов до огорода. На столї положив я мою подорожну торбу, де була леґітимацийна книжочка. Відходячи не гадав я навіть о нїй.

— Ну, чуєш Фріц, то ти знов втяв красну штуку. Дякуй Богу, що я сидїв при апаратї, як той твій знакомий телеґрафував до К. Я случайно не мав що робити, бо инакше було би менї не впало імя Штрікель. Вже ти говори, що хочеш, але таки мусїв ти не бути при здоровім розумі — бо инакше я не можу собі пояснити твоєї неосторожности. А гроший не бракує?

— Слава Богу, нї. Тепер радь що робити, аби прихопити того мантія?

— Зараз тобі скажу, нехай лише поговорю кілька слів з товаришем в В.

Пояснивши товаришеви, що чоловік, котрий надавав депешу то обманець, що украв карту леґітимацийну, аби виматити гроші обернувсь я знов до мого приятеля.

— Тепер пів до шестої, поспішний поїзд до В. від'їздить о три на шесту і приходить о семій десять минут до В. Як побігнеш скоро то ще захопиш поїзд на двірци. Як приїдеш до В., іди сейчас на полицию і розповідж всьо як було та проси о двох поліциянтів. З ними підеш на почту і як лиш явить ся обманець, арештуєш єго. Очевидно мусиш всьо робити осторожно і розважно, инакше сполошиш птицю і она вивине ся тобі з рук. Я тимчасом ще порозумію ся з товаришем в В. А тепер іди, бо запізниш ся.

Попрощавши ся приятель хоч не радо іде на дворець. Певне жалує, що нинї не заграє собі тарока.

Так, так, часом цікаві річи приносить телеґрафічний апарат.

(Конець буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 22 цьвітня. Мінїстер справ заграничних ґр. Ґолуховский виїхав вчера до Будапешту.

Відень 22 цьвітня. Є. Вел. Цїсар санкціонував ухвалений галицким соймом закон в справі побираня додатку від горячих напитків в Чорткові, Андрихові, Розвадові і Сулковицях.

Париж 22 цьвітня. Префектура поліциї заперечує урядово чутку, пущену одною з парискпх ґазет, мовби в Парижи вибухла джума.

Париж 22 цьвітня. Трибунал касацийний переслухував вчера на тайнім засїданю ґенерала Шноєна і постановив ще переслухати ґенералів: Рожера, Ґонса, судию Бертілї, Лепіна і Фрайпітетера.

Льондон 22 цьвітня. Після „Morning Post“ ведуть ся межи Росиєю а Анґлією з ініциятиви царя переговори в справі корейскій, в справі охорони північно-всхідного побережа Хіни від Нїмців і Японців, в справі афґаньскій і перскій, в справі независимости Абесинїї і т. п.

За редакцию відповідає: **Адам Крехонецкий**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).